

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/35, p. 537-546

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12460>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

This article was checked by iThenticate.

36-72 AYLIK ÇOCUĞU OLAN EBEVEYNLERİN ÇOCUK OYUNCAKLARI KONUSUNDA GÖRÜŞLERİ*

*Ayşegül SELİMHOCAOĞLU***

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar oyunun önemi ile ilgili birçok çalışma yapılmasına rağmen oyuncak için aynı durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Kırşehir il merkezindeki bağımsız bir anaokulunda 36-72 aylık çocuğu olan velilerin çocuk oyuncakları konusunda görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar, Kırşehir İl merkezindeki devlete ait bağımsız bir anaokuluna devam eden 36-72 aylık çocuğu olan rastgele seçilmiş 20 veliden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Sorular, araştırmacı tarafından velilerle yüz yüze iken, görüşmecisi ile görüşenin yalnız olduğu bir ortamda soruların cevapları anında kaydedilmiştir. Ebeveynlerden toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve "Oyuncak tanımı", "Oyuncak seçimi", "Oyuncak algısı" şeklinde üç kategori altında toplanmıştır. Velilerin "Oyuncak nedir?" sorusuna verdiği yanıtlar, oyuncak tanımı başlığı altında yer almıştır. Bulgulara göre sekiz veli oyuncağın eğlendirme, yedi veli eğitici-öğretici olma özelliğini, altı veli susturma-oyalama, dört veli gelişimi destekleme, üç veli oyuna özgü olma, bir veli çocuğa özgü olma özelliklerini vurgulamışlardır. Velilerin "Oyuncak alırken nelere dikkat edersiniz?" sorusuna verdiği yanıtlar oyuncak seçimi başlığı altında yer almıştır. Buna göre 11 veli sağlıklı-zararsız, 10 veli yaşa-gelişime uygun, yedi veli eğitici-öğretici, üç veli renkli, üç veli sağlam-kaliteli, üç veli eğlendirici, iki veli fiyat, bir veli cinsiyet yanıtı vermiştir. Velilerin "Oyuncak denildiğinde aklınıza gelen ilk iki oyuncağı söyler misiniz?" sorusuna verdiği yanıtlar oyuncak algısı başlığı altında yer almıştır. Buna göre 11 veli bebek, yedi veli araba, dört veli yap-boz, üç veli top, iki veli balon, iki veli lego, iki veli mutfak eşyaları, bir veli bilye, bir veli çalgı aletleri, bir veli çingirak, bir veli zekâ küpü yanıtını vermiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyun, Oyuncak, Aile, Erken Çocukluk.

* Bu çalışma IPEC-2017 kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** Yrd. Doç. Dr. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi ABD, El-mek: aselimhocaoglu@ahievran.edu.tr

VIEWS OF PARENTS WHO HAVE 36-72 MONTHS CHILDREN ON CHILD'S TOYS

ABSTRACT

Despite the fact that there are many studies about the importance of the game from the past to the present day, it seems that the same situation is not the case for the toy. In this context, the aim of this study is to examine the views of the parents who have 36-72 months old children, on child's toys. Qualitative research method was used in the research. Participants consist of 20 randomly selected parents who have children aged 36-72 months, attending an independent kindergarten in Kırşehir Provincial Center. The data of the study were obtained using the semi-structured interview method. The questions were asked by the researcher in the presence of the interviewer and the interviewer was alone, and the answers were recorded immediately. The data collected from the parents were subjected to content analysis and grouped into three categories as "Toy definition", "Toy selection", and "Toy perception". The answers given by the parents in the question "What is a toy?" are presented under the title of "toy definition". According to findings, eight parents have emphasized the features of toys as entertainment, seven parents being teacher-tutor, six parents silencing-distraction, four parents supporting development, three parents game characteristics, one parent-child characteristics. Responses given by parents to the question "What do you care for when you buy toys?" are presented under the topic of "toy selection". According to this, 11 parents are healthy-harmless, 10 parents are age-appropriate, seven parents are educator-trainer, three parents are colored, three parents are robust-quality, three parents are entertainment, two parents are price, one parent is gender. Parents' answers to the question "Do you say the first two games that come to your mind when it's called a toy?" is under the title of "toy perception". According to this, parents answered this question as follows: 11 parents baby, seven parents car, four parents jigsaw, three parents ball, two parents balloons, two parents lego, two parents kitchenware, one parents ball, one parent instrument, one parent rattle, one parent intelligence cube response.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

In early childhood play is very important and affects all the developmental areas of the child. Many knowledge, skills and behavior necessary for the child's life are gained through play. The game is a serious undertaking that the child brings from birth and continues to differentiate in quality and quantity in every stage of life. The game is an important activity, fundamental base of the life that is carried out by imitating and sharing with other people during personality development.

Since children have little experience with objects in their surroundings, they need toys to recognize and explore them. Children learn about their learning through toys. All the objects in the children's surroundings are a toy for their exploration. Games and toys are a group that is not separated from each other. Toys play a bridge role between the

Turkish Studies

real world of children and the world of imagination. Toys can be a source of entertainment and happiness, supporting the development of children. Children need simple toys that they can play. Because the most exciting toy is simple and natural. It is important that the toys are chosen consciously. To be able to choose the right toy, it is important for the family to know their child very well, to know the developmental stages and characteristics of these stages

Even though there are many studies about the importance of the game from the past to the present day, it seems that the same situation is not the case for the toy. It is useful to know the views of the parents on the toy subject, since parents who choose and buy toys for the children. At this point it will be possible to decide on the selection of toys and decide the precautions to be taken to make the right choice. The purpose of this study is to determine the thoughts of the parents of the children who are 36-72 months old.

Method

Qualitative research method was used in this study. Participants were 20 randomly selected parents who have children, aged 36-72 months, attending an independent kindergarten belonging to the state in Kırşehir province center. The data were collected through semi-structured interviews in the study.

The data collection tool is an interview form consisting of three questions. In this study participants were asked about the question "What is a toy?" to take into consideration the meaning they have uploaded to the toy, the thoughts and the points of view about the toy. The question "What you pay attention to when you buy a toy?" is directed to get their ideas about toy selection. When asked the question "What is the first two toys that come to your mind when the toy is called?" it was tried to reach their toy perceptions. Open-ended questions were asked to understand the diversity and differences in the thoughts and perceptions of others (20 participants in this study).

The collected data were then subjected to content analysis. The data was coded first. The numbers of the codes are counted, then each question was described by converting it into a category. The collected data were evaluated in terms of contents and classified under three titles as "toy definition", "toy selection", and "toy sense" in accordance with the questions asked to parents. The features specified in the responses for each title are indicated against the tabarded parents. The answers given to each question are coded, categorized and interpreted. Parents' answers to the questions were analyzed and their characteristics were determined. Accordingly, six properties related to toy definition, eight properties related to toy selection, two properties related to toy sense were first determined and then one of these properties was divided into two sub features.

Findings

In this study, 26 parental views emphasized important child-specific and game-specific characteristics that support little development. Most of the parents have emphasized the fun, educational-teaching, silencer-distracting features that can be placed next in the game. 8 features related to toy selection have been identified. Most parents' opinions regarding toys selection are emphasizing healthy-harmless, age-

Turkish Studies

appropriate and instructive educational features. Strong-quality, entertaining, colorful and sex-specific features are less emphasized. When parents' opinions about toys were handled according to the sex, it was seen that for the boys the car and the girl the toy baby. It can be said that parents have less emphasis on toys that both genders can play, less than sex-specific toys.

According to the findings of this study, parents emphasized funnier, educational-instructive, silent-disturbing features while supporting children's development, and emphasizing less child and game specific features. For this reason, it can be said that parents' opinions about toy definition are generally inadequate.

Results

It is important for their development to offer an environment with rich stimuli to the children. For this reason, it is very important for parents to conceptualize and present the characteristics of toys, which are indispensable for the stimulating environment for their children. It is important to guide parents in favor of toys that enhance the imagination of the child, which promotes the child's development, the child's age, development levels, interests and needs, and encourages creative activities that contribute to the development of different developmental areas. For this reason, seminars can be given at pre-school institutions. In addition, publications and education for parents can be increased in the mass media.

According to this study, it can be said that parents generally made the right choices about toy selection. The first two toys that come to mind about parents' toy sense are baby and car that are sex-specific. It can be said that parents think traditionally. Parents are taught, and publications can be made on mass media on both genre-specific toys are a preliminary exercise for girls and boys to do and share many things together in their home life. In this way, the existing sex-based toy sense of parents can be softened. The reasons for parents' toy sense being predominantly sex-based can be investigated.

Keywords: Game, Toy, Family, Early Childhood.

GİRİŞ

Erken çocukluk döneminde oyun, oldukça önemlidir ve çocuğun tüm gelişim alanlarını etkilemektedir. Çocuğun yaşamı için gerekli birçok bilgi, beceri ve davranış oyun yoluyla kazanılmaktadır. Oyun çocuğun doğuştan getirdiği ve yaşamının her evresinde nitelik değişmesiyle farklılaşarak devam eden ciddi bir uğraştır (Atay,2011).İnsanoğlunun var oluşundan beri sürdürülen bir eylem olan oyun, yaşamın her döneminde farklılaşarak ve gelişerek devam etmektedir (Tuğrul, 2010).

Oyun, kişilik gelişimi süresince diğer insanlarla paylaşarak, taklit ederek gerçekleştirilen, yaşamın temel dayanağı olan önemli bir etkinliktir (Ömeroğlu ve ark. 2004). Yavuzer'e (2007) göre oyun, çocuğa kimsenin öğretemeyeceği konuları sunmaktadır. Oyun çocuğun kendini, duygularını ifade edebildiği, yeteneklerini geliştirebildiği, yaratıcı potansiyelini kullandığı, dil, zihin, sosyal, duygusal ve motor becerilerini geliştirebildiği en aktif öğrenme ortamıdır (Shanidar, 2005; Singer, 2004). Oyun oynayamayan çocuğun sağlıklı olduğunu söylemek olanaksızdır (Napier ve Sharkey, 2004; Blake, Bird and Gerlach, 2007). Bu nedenle gününün büyük bir bölümünü oyunla geçiren

çocuğa engel olunmaması ve oyun fırsatı verilmesi önemlidir. Çocuğun oyun oynama davranışını yaşı, oyun ortamı, öğretmen ve oyuncaklar etkilemektedir (Saracho, 2002).

Çocuklar, çevrelerindeki nesnelere ilgili deneyimleri az olduğundan, onları tanımak ve keşfetmek için oyuncaklara gereksinim duyarlar. Çocuklar öğrenme ile ilgili meraklarını oyuncaklar aracılığıyla giderirler. Çocukların çevrelerindeki tüm nesnelere onların keşfetmeleri için birer oyuncaktır (Cohen and Keusey, 1980). Çocuklar oyuncaklar aracılığıyla kendilerini ifade edebilir, kimliklerini oluşturabilir, gelecekteki rollerini belirtebilirler (Jackson, 2001). Dilin, zeka ürünü karmaşık düşünceleri anlaşılır hale getirmesi gibi oyuncak da, oyun için aynı işlevi görmektedir (Newson, Head ve Mogford (1979). Çocukların oyun oynarken kullandıkları tüm malzemelere oyuncak adı verilmektedir (Johnson, Christie and Yawkay, 1987).

Oyun ve oyuncaklar birbirinden ayrılmayan bir bütündür. Oyuncaklar, çocukların gerçek dünyası ve hayal dünyası arasında köprü rolü üstlenirler. Oyuncaklar çocukların gelişimlerini destekleyerek, eğlenme ve mutluluk kaynağı olabilmektedir (Tezel Şahin, 2003). Oyuncak, oyuna iyice egemen olmuştur. Ebeveynler, çocukları bazı malzemelerle oynamalarında ve onları eskitmelerinde serbest bırakmalıdırlar (Ergün,1980). Çocukların gerçekten oynayabilecekleri basit oyuncaklara ihtiyaçları vardır. Çünkü en heyecan verici oyuncak basit ve doğal olandır. Oyuncakların bilinçli seçilmesi önemlidir (Yalçınkaya, 1995). Doğru oyuncak seçebilmek için ailenin çocuğunu çok iyi tanınması, gelişim aşamaları ile bu aşamaların özelliklerini bilmesi önemlidir (Campenni, 1999).

Çocuklara mümkün olan en erken dönemde zengin uyarıcıların olduğu bir çevre sunmak önemlidir. Bu nedenle ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Çocuğun yaşına, gelişim düzeyine, ilgi ve gereksinimlerine uygun, farklı gelişim alanlarını geliştirmeye katkıda bulunabilecek, yaratıcılığa yönelen, hayal gücünü geliştirebilen oyuncakların tercih edilmesi önemlidir. Çünkü oyuncakların, çocuğun öğrenmesi ve gelişmesinde önemli rolü vardır. Oyun, öğrenmeye yardımcı oluyorsa, oyuncakın seçimi ve çocuğun gelişimi üzerindeki etkisini bilmek önemlidir. Yaş gruplarına ve becerilerine göre düzenlenmiş oyuncaklar çocukların başarılı olmasına yardımcı olur (Boehm,1989).

Geçmişten günümüze kadar oyunun önemi ile ilgili birçok çalışma yapılmasına rağmen oyuncak için aynı durumun söz konusu olmadığı görülmektedir. Çocuklara oyuncakları seçen ve satın alan kişiler ebeveynler olduğuna göre ebeveynlerin oyuncak konusundaki görüşlerini bilmekte yarar vardır. Bu sayede oyuncak seçimine karar vermek ve doğru seçim yapmak için alınacak tedbirlere karar vermek mümkün olacaktır. Bu çalışmanın amacı 36-72 aylık çocuğu bulunan ebeveynlerin oyuncak konusundaki düşüncelerini belirlemektir.

YÖNTEM

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar, Kırşehir il merkezindeki devlete ait bağımsız bir anaokuluna devam eden 36-72 aylık çocuğu olan rastgele seçilmiş 20 velidir.

Veriler çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Literatürde görüşme, başkalarının düşünce ve algılarına ilişkin veri toplamak ve bakış açılarındaki çeşitlilik ve farklılıkları yakalamak için karşılıklı soru cevap yoluyla en uygun veri toplama yoludur (Karasar, 1999). Görüşmenin temelinde diğer bireylerin deneyimlerini ve bu deneyimlerine nasıl bir anlam yüklediklerini anlama çabası vardır. Görüşmede önemli olan diğerlerinin öyküleri olduğu için, katılımcıları kodlamak ve ya takma adlarla onların görüşlerini anlatmanın ötesinde karışık ve hassas bir olay gerçekleştirilir (Seidman, 2006).

Bire bir görüşmede görüşmeci, katılımcının duygularını kendi sözcükleri ile ifade etmesini ister (Anagün, 2013). Veri toplama aracı üç sorudan oluşan bir görüşme formudur. Bu çalışmada

katılımcılara “Oyuncak nedir?” sorusu yöneltilerek oyuncakla ilgili düşüncelerine, bakış açılarına, oyuncuğa yükledikleri anlama düşünceleri alınmıştır. “Oyuncak alırken nelere dikkat edersiniz?” sorusu yöneltilerek oyuncak seçimi ile ilgili düşüncelerine yer verilmiştir. “Oyuncak denildiğinde aklınıza gelen ilk iki oyuncak nedir?” sorusu yöneltilerek oyuncak algılarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu yüzden başkalarının (bu çalışmadaki 20 katılımcının) düşünce ve algılarına ilişkin çeşitlilik ve farklılıkları anlayabilmek için açık uçlu sorular sorulmuştur.

Daha sonra toplanan veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Veriler önce kodlanmıştır. Kodların sayıları belirlenmiş, daha sonra her soru bir kategori haline dönüştürülerek veriler betimlenmiştir. Toplanan veriler içerik açısından değerlendirilerek “oyuncak tanımı”, “oyuncak seçimi”, “oyuncak algısı” şeklinde üç başlık altında toplanmıştır. Her başlık için yanıtlarda belirtilen özellikleri tabloda kodlanan velilerin karşısında belirtilmiştir. Her bir soruya verilen cevaplar kodlanmış, kategoriler oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

BULGULAR ve YORUM

Ebeveynlerin oyuncak tanımı, oyuncak seçimi, oyuncak algısıyla ilgili görüşleri tablo.1 de verilmiştir.

Tablo 1. Yapılan Görüşmede Annelerin İlk Üç Soruya Verdikleri Yanıtlar

Çocuğun Cinsiyeti	Oyuncak Tanımı	Oyuncak Seçimi	Oyuncak Algısı
V1-E	Çocukların eğitim ve öğrenmesine yardımcı olan onlara arkadaş olan gereçlerdir.(B)	Zarar vermeyen, yaşına ve sağlığına uygun (G,H)	Oyuncak bebek Uzaktan kumandalı araba
V2-E	Çocukların zevk alarak uğraştıkları bir materyaldir. (A)	Sağlığa uygun (G)	Top, balon
V3-K	Çocukların zaman geçirmelerini sağlayan nesnedir. (C)	Eğitici, zarar vermeyen (I,G)	Balon, yap-boz
V4-K	Çocuğun eğlenebildiği, onunla vakit geçirdiği şeylerdir. (A,C,)	Eğitici, öğretici (I)	Bebek, fincan takımı
V5-E	Çocukların gelişimine, eğlenip öğrenmesine yardımcı olan anne ve babaların kurtarıcısı araç-gereçlerdir.(D,B)	Sağlıklı, eğitici, ucuz, kaliteli (G,I,M,K)	Çıngırak, oyuncak bebekler
V6-K	Çocuklar için yapılmış icat.(F)	Kesici olmamasına, sağlıklı (G)	Araba bebek
V7-K	Çocukları eğlendiren şeylerdir.(A)	Yaşına uygunluk (H)	Aile oyunları, jenga
V8-K	Çocukların eğlenirken öğrenmelerini sağlayan her şeydir.(A,B)	Eğitici, eğlendirici (I,L)	Top, çalgı aletleri
V9-E	Ağlayan çocukları susturmak için verilen aksesuar. (C)	Sağlıklı, zarar vermemesi (G)	Yap-boz, araba
V10-K	Çocukların ağladıkları zaman susturmak, vakit geçirmek için oynadıkları şeylerdir. (C)	Rengine, yaşına uygun, öğretici (J,H,I)	Bebek, beybilet
V11-E	Çocukları oyalamak, susturmak için alınan çeşitli eğitici, öğretici aletlerdir. (C,B)	Kalite, çocuğa uygun (K,N)	Tabanca, uzaktan kumandalı araba
V12-K	Oyun oynamaya yarayan araçlardır. (E)	Çin malı olmamasına, zarar vermemesine, zekâsını geliştirici olmasına (K,L,H)	Zekâ küpü, Barbie bebek

V13-K	Çocukların eğlenmesi için çocuklara verilen aletlerdir. (A)	Sağlıklı, zararsız (G)	Top, bez bebek
V14-K	Çocukların eğlendiği oynarken mutlu olduğu nesnelere. (A)	Yaşına uygun, zararsız, sağlıklı (H,G)	Sindi bebek, mutfak eşyaları
V15-E	Çocuklarımızı susturmaya yarayan en önemli icat. (C)	Sağlıklı, eğlendirici, ilgi çekici, renkli (G,J)	Su tabancası
V16-K	Çocukların eğlenmeleri ve öğrenmeleri için yapılmış eşyalardır. (A,B)	Sağlıklı, zararsız (G)	Bez bebek, bilye
V17-E	Çocukların severek ve öğrenerek oynadıkları, oyunlarının bir parçasıdır.(B)	Yaşına uygun, eğitici-öğretici, eğlendirici (H,I,L)	Araba, bebek
V18-K	Çocukları her yönden geliştiren, geliştirirken öğretecek her türlü materyal. (D,B)	Kaliteli, sağlam, zararsız, eğitici (G,I)	Tahta blok, yap-boz
V19-K	Çocuğumun eğlenceli ve hoş vakit geçirmesine yardımcı araçlardır. (A)	Zararsız, gelişimine, yaşına uygun, ucuz (G,H,M)	Yap-boz, oyuncak araba
V20-K	Oyun içinde kullanılan araç-gereçlerdir. (E)	Yaşına uygun, renkli (H,J)	Lego, bebek

Ebeveynlerin sorulara verilen cevapları analiz edilerek özellikler belirlenmişti. Buna göre oyuncak tanımı ile ilgili altı özellik, oyuncak seçimi ile ilgili sekiz özellik, oyuncak algısı ile ilgili önce iki özellik belirlenmiş daha sonra bu özelliklerden birisi iki alt özelliğe ayrılmıştır. Her bir başlıkta yer alan cevap sayıları da tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Yapılan Görüşmede Annelerin İlk Üç Soruya Verdikleri Yanıtların Özelliklere Göre Tekrar Sayıları

Kategoriler			
Özellikler	<i>Tanımlarda vurgulanan özellikler</i>	<i>Seçiminde vurgulanan özellikler</i>	<i>Algısında vurgulanan özellikler</i>
	Eğlendirici:8	Sağlıklı-zararsız:11	<i>Cinsiyete özgü oyuncaklar:18</i>
	Eğitici-öğretici: 7	Yaşa-gelişime uygun:10	Bebek (11), Araba(7)
	Susturucu-oyalayıcı:6	Öğretici-eğitici:7	<i>Her iki cinsin çocuk oyuncakları:16</i>
	Gelişimi destekleyici: 4	Renkli:3	Yapboz(4), Top (3),
	Oyuna özgü: 3	Sağlam-kaliteli:3	Lego (2), Mutfak eşyaları (2),
	Çocuğa özgü: 1	Eğlendirme:3	Balon (2), Çalgı aletleri(1),
		Fiyat: 2	Çingirak (1), bilye(1)
		Cinsiyet:1	
Top	26	40	34

Ebeveyn görüşleri analiz edilerek özellikler belirlenmiş ve ebeveynlerin görüşleri bu özellikler A’dan P’ye kadar kodlanmıştır. Oyuncak tanımı oyuncak seçimi oyuncak algısı ile ilgili özellikler ve tekrar sayısı tablo 2’de verilmiştir.

Bu çalışmada 26 ebeveyn görüşünden çok azı gelişimi destekleyici çocuğa özgü ve oyuna özgü önemli özelliklerini vurgulamıştır. Ebeveynlerin çoğu oyuncuğun daha sonraki sırada yer alabilecek eğlendirici, eğitici-öğretici, susturucu-oyalayıcı özellikleri vurgulamışlardır.

Çocukların oyunlarında kullanılmak üzere tasarlanan ve üretilen her türlü ürün ve oyun araç gerecine “oyuncak” denilmektedir (Çamur ve ark.,2008). Başka bir tanıma göre oyuncak, çocukların beş duyusunu ve duygularını uyaran değerlendirme ve uygulama yetilerini geliştiren, hayal gücünü zenginleştiren, bedensel ve sosyal gelişimini hızlandıran bir oyun aracıdır (Arıkan ve Karaca, 2004).

Çocuklar dış dünyayı oyuncaklar yardımıyla tanırlar. Ayrıca erken çocukluk yıllarında çocukların kazanması gereken becerilerin çoğu oyuncaklar aracılığıyla eğlenceli ve etkili bir şekilde kazandırılabilir. Oyuncaklar öğrenmenin ve gelişimin en temel araçlarıdır. Çocuklar doğumlarından itibaren oyuncaklarla oynayarak birçok gelişimsel kazanımlara sahip olabilirler. Adak, Özdemir ve Ramazan'ın (2012) yaptıkları çalışmada annelerin "Oyuncak nedir?" sorusuna verdikleri yanıtlarda ilk sırada gelişim, ikinci sırada, eğlendirici, eğlenerek öğrenme özellikleri vurgulanmıştır. İlk sırada gelişimi destekleyici özelliğe yapılan vurgu açısından Adak, Özdemir ve Ramazan'ın yaptıkları çalışma ile farklılık göstermektedir. Fakat her iki çalışmada ikinci sırada oyuncakların eğitici öğretici özelliğinin vurgulanması bakımından benzerlik göstermektedir. Cinel'in (2006) yaptığı çalışmaya göre anne babaların %99'u oyuncak için çocuk için gerekli bir araç olduğu vurgulanmıştır. Bu çalışmada sadece bir veli oyuncak için çocuğa özgü iki veli oyuncak için özgü özelliğini vurgulaması nedeniyle Cinel'in (2006) çalışmasıyla farklılık göstermektedir.

Oyuncak seçimiyle ilgili sekiz özellik belirlenmiştir. Ebeveynlerin oyuncak seçimiyle ilgili görüşlerinin çoğu sağlıklı-zararsız, yaşa-gelişimine uygun ve öğretici eğitici özelliklerinin vurgulanması yönündedir. Sağlam-kaliteli, eğlendirici, renkli ve cinsiyete göre özellikler daha az vurgulanmıştır. Erden ve Alisinanoğlu'nun (2002) yaptıkları çalışmaların bulgularına göre anne babaların büyük çoğunluğu çocuklarına oyuncak seçerken çocuğun yaşını, gelişim düzeyini ve ilgisini vurgulamışlardır. Onur ve arkadaşlarının (1997) yaptıkları çalışmaların bulgularına göre annelerin çocuklarına oyuncak seçerken öncelikle çocuğun isteğini dikkate aldıklarını oyuncak çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun, oyuncak güvenli (zararsız) özelliğini vurgulamışlardır. Bu çalışma ile yapılan diğer çalışma bulgularında söz konusu olan ebeveynlerin çocuklarına oyuncak seçerken dikkat ettikleri benzerlik göstermektedir. Ebeveynlerin çocuklarına oyuncak seçerken genellikle yaş ve gelişim düzeyini destekleme, sağlıklı-zararsız olma yönündeki vurgulanan özellikler benzerlik göstermektedir.

Ebeveynlerin oyuncak hakkındaki görüşleri cinsiyete göre ele alındığında erkekler için arabanın, kızlar içinse oyuncak bebeğin öne çıktığı görülmüştür. Ebeveynlerin her iki cinsin oynayabileceği oyuncaklara cinsiyete özgü oyuncaklardan daha az vurgu yaptıkları söylenebilir.

Literatüre göre, oyuncak çocuğa faydalı olabilmesi için çocuğun gelişim düzeyine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olması gerekmektedir. Doğru oyuncak seçebilmek için ailenin çocuğunu iyi tanıması, gelişim aşamaları ile bu aşamaların özelliklerini çok iyi bilmesi gerekmektedir. Bu dönemde çocuğa oyuncak seçilirken oyuncak çocuğun çeşitli alanlardaki gelişimine katkısı olabilecek nitelikte olmasına özen gösterilmelidir. Yaş gruplarına ve çocuğun becerilerine göre düzenlenmiş oyuncaklar çocukların başarılı olmalarına yardımcı olur. Ayrıca oyuncaklar çocukların hayal güçlerini geliştirici nitelikte olmalıdır. Oyuncak yapıldığı madde, dayanıklılık, renk, şekil, büyüklük ve fiyat önemli özelliklerdir.

Velilerin "Oyuncak denildiğinde aklınıza gelen ilk iki oyuncak söyler misiniz?" sorusuna ait yanıtlar oyuncak algısı başlığı altındadır. Ebeveynlerin oyuncak algısı ile ilgili görüşleri cinsiyete özgü ve her iki cinsin oynayacağı oyuncaklar şeklinde toplanırken çoğunluğunun cinsiyete özgü oyuncaklar olduğu, aklına gelen ilk iki oyuncak bebek ve araba olduğu görülmüştür. Ebeveynlerin her iki cinsin oynayabileceği oyuncaklara cinsiyete özgü oyuncaklardan daha az vurgu yaptıkları söylenebilir. Adak Özdemir ve Ramazan'ın (2012) yaptıkları çalışmanın bulgularına göre ebeveynlerin oyuncak algısında akıllarına gelen oyuncaklar araba ve bebek olarak vurgulanmıştır. Bu bulgular, çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Literatüre göre çocuklar için oyuncak seçerken cinsiyet ayrımı yapılmamalıdır. Kız ve erkek çocuklar için farklı oyuncaklar olmamalı, çocuklar her türden oyuncakla tanıştırılmalıdır. Çünkü

çocuklar oyuncaklarla kendi cinsiyetlerine göre oynamaktadırlar. Bu çalışmada ebeveynleri oyuncak algılarında toplumdaki geleneksel rollerin ağır bastığı düşünülebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma bulgularına göre ebeveynler oyuncak tanımında öncelikle gelişimi destekleyici, çocuğa ve oyuna özgü özellikleri daha az vurgularken eğlendirici, eğitici-öğretici, susturucu-oyalayıcı özelliklerini daha çok vurgulamışlardır. Bu nedenle ebeveynlerin oyuncak tanımı ile ilgili görüşlerinin genelde yetersiz olduğu söylenebilir.

Çocuklara zengin uyarıcıların olduğu bir çevre sunmak onların gelişimleri açısından önemlidir. Bu nedenle ebeveynlerin çocukları için uyarıcı çevrenin vazgeçilmezi olan oyuncakların özelliklerini daha iyi kavramaları ve sunmaları konusunda çok önemli görevler düşmektedir. Oyunağın çocuğun gelişimindeki önemi, çocuklarının yaşlarına, gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun, farklı gelişim alanlarını geliştirmeye katkıda bulunan yaratıcı etkinliklere teşvik eden hayal gücünü geliştiren oyuncakların tercih edilmesinde ebeveynlere rehberlik yapılması önemlidir. Okul öncesi eğitim kurumlarında seminerler verilebilir. Ayrıca kitle iletişim araçlarında bu konuda yayınlar ve öğretimler artırılabilir.

Bu çalışmaya göre ebeveynlerin oyuncak seçimi konusunda genelde doğru tercihler yaptığı söylenebilir. Ebeveynlerin oyuncak algısı ile ilgili akıllarına gelen ilk iki oyuncak cinsiyete özgü olan bebek ve arabadır. Bu konuda ebeveynlerin geleneksel düşündükleri söylenebilir. Erkeklerin bebeklerle kızların da arabalarla oynamalarının ileriki yaşlarında ev hayatında birçok şeyi beraber yapmaları ve paylaşmaları için birer ön alıştırma olduğu konusunda ebeveynlere seminerler verilerek kitle iletişim araçlarındaki yayınlar ve öğretimlerle kız ve erkek çocuklar için ayrı algılanan oyuncak konusu yumuşatılabilir. Ayrıca her iki cinse özgü çocuk oyuncaklarının önemi vurgulanabilir.

Ebeveynlerin oyuncak algısının ağırlıklı olarak cinsiyete dayalı olmasının nedenleri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adak Özdemir, A. ve Ramazan, O. (2012). Oyunağa Çocuk, Anne Ve Öğretmen Bakış Açısı. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi. *Uluslararası E-Dergi*. 1(2), 4-9
- Anagün, Ş.S.(2013). Görüşme. S. Baştürk (Ed.) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (299-326) Ankara: Vize Yayıncılık.
- Arıkan, D., ve Karaca, E. (2004). Annelerin oyuncak seçimi ile ilgili bilgi ve uygulamaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1-9.
- Atay, M. (2011). *Erken Çocukluk Döneminde Gelişim 2*. Ankara; Kök Yayıncılık.
- Blake, S. , Bird, J. and Gerlach, I. (2007). *Promoting Emotional And Social Development İn Schols: A Practical Guide* (1. Edition). London: Paul Chapman Publishing.
- Boehm, H. (1989). *Toys And Games To Learn By Psychology Today* (Cev: Melike Türkan Bağlı). September. 62-64
- Campenni, C. E. (1999). *Gender Stereo Typing Of Children's Toys: A Comparision Of Parents And Nonparents*, Sex Roles, 40, 121-138
- Cinel, N. Ö. (2006). *Farklı 'Sosyoekonomik Düzeydeki 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Anne Babaların Oyuncak Ve Oyun Materyalleri Hakkındaki Görüşlerinin Ve Bu Yaş Grubu Çocukların Sahip Oldukları Oyuncak Ve Oyun Materyallerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

- Cohen, N. L., & Tomlinson-Keasey, C. (1980). The Effects Of Peers And Mothers On Toddlers' Play. *Child Development*, 921-924.
- Çamur D., Vaizoğlu S., Akbaş M., Başaran D., Batmaz A., Bilgin E., Bulam M. (2008). Oyuncak Alıcı Ve Satıcılarının Oyuncak Güvenliği ve Yönetmenliği Konusundaki Bilgi Düzeyleri, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 51, 31-38
- Erden, Ş. ve Alisinanoğlu, F.(2002). Anaokullarına Devam Eden Çocukların Ebeveynlerini Çocuk Oyun Ve Oyuncaklarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(22), 42-49
- Ergün, M. (1980). Oyun ve Oyuncak Üzerine. *Milli Eğitim*. 1(1), 102-119
- Jackson, K. M. (2001). From Control To Adaptation: America's Toy Story, *Journal Of American And Comparative Cultures*, 1(2), 139-145
- Johnson, J.E., Christie, J.F. and Yawkay, T.D. (1987). *Play and Early Development*, Scott, Foresman and Company.
- Karasar, N. (1999) *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (28. Basım) Ankara: Nobel Yayınları.
- Napier, N. and Shankey, A. (2004) *Play Childhood Studies An Introduction* (1. Edition). (Ed. D.Wyse) (149-152) Oxford: Blackwell Publishing.
- Newson, J.E., Head, J. and Mogford, K. (1979). *Toys And Playthings In Development And Remediation*, New York: Penguin Books.
- Onur, B., Çelen, N., Çok, F., Artar, M. ve Demir, T. Ş. (1997). *Türkiye 'de İki Kentte Annelerin Bakış Açısıyla Çocukların Oyuncak Gereksinimleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 30(1), 45-74
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Tezel-Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A. (2004). *Okul Öncesi Eğitimde Drama* (3. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Saracho, O.N. (2002). *Young Childiren Play Ant Cognitive Style Contemporary Perspectives On Play In Early Childhood Education*. (Ed: O.N. Saracho And B. Spodck). (75-96) United States Of America: Age Publishing Inc.
- Seidman. I. (2006). *Intervieqingi As Quatitative Research: A Guide For Researche's İn Education And The Social Sciences* (3rd. Ed.). New York: Teachers College Press.
- Sheriadar, M. D. (2005). *Play İn Early Childhood, From Birth To Six Years*. London: Routledge Taylor And Francis Group.
- Singer, J. L. (1994). *Imaginative Play And Adaptive Devellopment. Toys, Play And Child Development* (1. Edition). (Ed: J. H. Goldstein). (6-26), New York: Cambridge University Press.
- Tezel-Şahin, F. (2003). Okul Öncesi Dönemde Oyuncaklar Ve Oyun Materyalleri. *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7, 323-328
- Tuğrul, B. (2010). *Oyun Temelli Öğrenme. Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemler*. (Ed. R. Zembat). (187-220). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yalçinkaya, T. (1995). Okul Öncesinde Anne ve Babanın Oyuncak Seçimi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 7, 323-328
- Yavuzer, H. (2007). *Çocuk Psikolojisi*. (20. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.